

อภิปรายผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อภาพลักษณ์ร่างกายสตรี นักศึกษาระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เป็นการศึกษาโดยใช้เทคนิควิธีการวิจัยเชิงปริมาณเชิงปริมาณเป็นหลัก และเสริมด้วยเทคนิควิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความรู้ที่ได้รับจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ หลังจากเก็บข้อมูลครบถ้วนแล้วผู้วิจัยได้ทำการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็นสองส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 อภิปรายผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน

- พฤติกรรมการอ่านนิตยสาร
- พฤติกรรมการรับชมโทรทัศน์

ส่วนที่ 3 การตระหนักรู้บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงามจากสื่อมวลชน

ส่วนที่ 4 กระบวนการยอมรับภาพลักษณ์รูปร่างที่สวยงามจากสื่อมวลชน

ส่วนที่ 5 ดัชนีมวลกายและภาวะโภชนาการกับความไม่พึงพอใจรูปร่าง

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การตระหนักรู้บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงามในสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับกระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชน

สมมติฐานที่ 2 กระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความไม่พึงพอใจรูปร่าง

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 3 สรุปความแตกต่างระหว่างการศึกษาในสังคมไทยกับสังคมตะวันตก

ตอนที่ 1 อภิปรายผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือนิสิตหญิงระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 200 คน มีอายุระหว่าง 16-23 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุ 18-21 ปี จัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลางและตอนปลาย ประกอบไปด้วยนิสิตหญิงที่จบการศึกษาในระดับมัธยมปลายจากโรงเรียนสหศึกษามากกว่าโรงเรียนสตรีล้วน นิสิตหญิงเกือบทั้งหมดพักอาศัยที่กรุงเทพมหานครแต่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันไปโดยอยู่ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด รองลงมา คือ ปริมณฑล และต่างจังหวัด ตามลำดับ ครอบครัวของนิสิตหญิงส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 50,000 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายประจำเดือนของนิสิตหญิงส่วนมากจะอยู่ที่ 3,501-6,000 บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน

นิสิตหญิงกลุ่มตัวอย่างจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลางและตอนปลาย ในช่วงนี้เองที่เด็กมัธยมปลายเริ่มเป็นสาวเต็มตัวและเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างจากวัยเด็กหรือวัยรุ่นตอนต้นที่มักจะชอบเนื้อหาประเภทตลกขบขันมาให้ความสนใจเนื้อหาที่เกี่ยวกับความสวยความงามของหน้าตาและรูปร่างมากขึ้น จากการศึกษาพบว่านิสิตหญิงในช่วงวัยรุ่นมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทนิตยสารและโทรทัศน์ดังนี้

- พฤติกรรมการอ่านนิตยสาร

นิสิตหญิงใหญ่มากพักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเมืองที่มีความเจริญด้านการขนส่งและการคมนาคมที่ส่งผลให้มีระบบกระบวนการผลิตและแจกจ่ายนิตยสารมีอาณาบริเวณกว้างขวาง สิ่งนี้เองเป็นปัจจัยสนับสนุนที่เปิดโอกาสให้นิสิตหญิงสามารถเข้าถึงสื่อมวลชนประเภทนิตยสารได้ง่าย นิสิตหญิงสามารถเดินทางไปซื้อนิตยสารได้จากร้านหนังสือที่มีอยู่ทั่วทุกหนทุกแห่ง หรือในบางครั้งนิสิตหญิงอาจได้อ่านนิตยสารโดยไม่ต้องเสียเงินซื้อ ยกตัวอย่างเช่น การยืนอ่านตามร้านหนังสือ การหยิบยืมอ่านจากญาติพี่น้องและเพื่อนๆ การอ่านตามร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านเสริมสวย โรงพยาบาล คลินิกลดน้ำหนัก คลินิกรักษาสิวฝ้า เป็นต้น จากการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับนิตยสารภายใต้บริบทสภาพแวดล้อมดังกล่าว พบว่า นิสิตหญิงใช้เวลาอ่านนิตยสารโดยเฉลี่ย 1-2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยนิตยสารที่นิสิตหญิงนิยมอ่านมากที่สุด คือ นิตยสารผู้หญิงต่างประเทศ ฉบับภาษาไทย เช่น Seventeen Cleo Cosmopolitan Elle Glamour และ Lisa เป็นต้น

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่สื่อมวลชนมีอำนาจส่งข่าวสารแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วทั่วทุกมุมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากฝั่งตะวันตกสู่ฝั่งตะวันออก ทำให้ในเดือนพฤศจิกายนปี พ.ศ. 2537 วงการนิตยสารไทยได้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ขึ้นคือการมีนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทยฉบับแรกเกิดขึ้น คือ นิตยสาร ELLE และหลังจากนั้นก็มียานวนนิตยสารผู้หญิงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จุดเด่นของนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทย คือ เนื้อหาได้รับการแปลและเรียบเรียงจากนิตยสารต้นฉบับภาษาต่างประเทศที่ยังคงกลิ่นอายความเป็นตะวันตกเอาไว้ได้อย่างดี ดังนั้น พฤติกรรมการอ่านนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทยของนิติตหญิงจึงเปรียบเสมือนการเปิดประตูรับวัฒนธรรมและวิถีการดำเนินชีวิตแบบชาวตะวันตกเข้ามาสู่สังคมไทย จากการจัดอันดับนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทยที่นิติตหญิงส่วนมากนิยมอ่านเป็นประจำ 4 อันดับ พบว่า CLEO นิตยสารผู้หญิงจากประเทศออสเตรเลียได้รับความนิยมนับหนึ่ง รองลงมาคือ Seventeen นิตยสารผู้หญิงที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นวัยรุ่นจากประเทศสหรัฐอเมริกา ELLE นิตยสารผู้หญิงจากประเทศฝรั่งเศส และ Cosmopolitan นิตยสารผู้หญิงจากประเทศสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 8 นิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทยที่นิติตหญิงนิยมอ่านมากที่สุด

นอกจากนั้นแล้วผู้วิจัยยังได้จัดอันดับประเภทเนื้อหาที่นิสิตหญิงนิยมอ่านมากที่สุด 5 อันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ แฟชั่นการแต่งกาย การดูแลรักษาสุขภาพ การดูแลรักษารูปร่าง การดูแลตนเองผิวพรรณ และ วงการบันเทิงตะวันตก โดยมีรายละเอียดดังนี้

อันดับที่ 1 เนื้อหาเกี่ยวกับแฟชั่นการแต่งกายในนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทย

แฟชั่นเสื้อผ้าการแต่งกายเป็นเนื้อหาที่ขาดไม่ได้ในนิตยสารผู้หญิง ปัจจุบันเสื้อผ้าแฟชั่นผู้หญิงที่พบเห็นได้บ่อยตามนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทยส่วนมากมักเป็นเสื้อผ้าที่เน้นการโชว์สัดส่วนรูปร่าง อาทิเช่น เสื้อสายเดี่ยว เหวลอย แขนกุด เกะอก กระโปรงสั้น กางเกงขาสั้น กางเกงเอวต่ำ รวมไปถึงเสื้อผ้ารัดรูปเข้ารูปต่างๆ โดยส่วนมากจะใช้ดารานักร้องนางแบบลูกครึ่ง ไทย-ตะวันตก และ ชาวตะวันตก ที่มีรูปร่างสูงโปร่งผอมเพรียว ต้นแขนเล็ก ขาเล็ก และหน้าท้องแบนราบ ทำหน้าที่เป็นพรีเซ็นเตอร์เสื้อผ้าแฟชั่นเหล่านี้ นอกจากนี้ยังนำเสนอเทรนด์แฟชั่นการแต่งกายของดารานักร้องนางแบบที่มีชื่อเสียงของวงการบันเทิงตะวันตกอย่างสม่ำเสมอ (ภาพที่ 9)

ภาพที่ 9 แฟชั่นการแต่งกายในนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทย

นอกจากนั้นนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทยในปัจจุบันยังนำเสนอเทคนิควิธีการแต่งกายที่ช่วยปกปิดอวัยวะจุดด้อยของรูปร่างสำหรับผู้หญิงไทยที่ไม่มีรูปร่างสวยงามเหมือนดารานักร้องนางแบบลูกครึ่งไทย-ตะวันตก และชาวตะวันตก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สวมใส่เสื้อผ้าแฟชั่นเหล่านั้นได้ ยกตัวอย่างเช่น การแต่งกายที่ทำให้ดูผอมเพรียวและดูสูงขึ้น หรือวิธีการเลือกเสื้อผ้าที่ทำให้ดูมีหน้าอก เป็นต้น (ภาพที่ 10)

ภาพที่ 10 เทคนิควิธีการแต่งกายให้เหมาะกับรูปร่างผู้หญิงไทย
ในนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทย

สรุป แฟชั่นเสื้อผ้าการแต่งกายในนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทยในปัจจุบันเน้นการนำเสนอเสื้อผ้าที่เหมาะสมสำหรับผู้หญิงที่มีรูปร่างผอมเพรียว ดูสูงโปร่ง แขนขาเล็ก หน้าท้องแบนราบซึ่งโดยส่วนมากเป็นลูกครึ่งไทย-ตะวันตกและชาวตะวันตก และพยายามนำเสนอเทคนิควิธีการแต่งกายเพื่อช่วยให้ผู้หญิงไทยที่มีรูปร่างไม่สวยงามเหมือนนางแบบในนิตยสารสามารถสวมใส่เสื้อผ้าแฟชั่นที่นิตยสารนำเสนอได้

อันดับที่ 2 เนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพในนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทย

เมื่อกล่าวถึงนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทยคนส่วนมากอาจนึกถึงเนื้อหาแฟชั่นเครื่องแต่งกายสมัยนิยม แต่ในทุกวันนี้ผู้หญิงในสังคมเมืองเกิดความตื่นตัวในเรื่องการดูแลสุขภาพมากขึ้นคอลัมน์เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพจึงเป็นเรื่องที่ขาดไม่ได้ในนิตยสารผู้หญิงไม่ว่าจะเป็นวิธีการเลือกรับประทานอาหาร วิธีการใหม่ๆเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพ เช่น การทำดีท็อกซ์ และ แมคโครไบโอติกส์ เป็นต้น คอลัมน์เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพเหล่านี้มักเชื่อมโยงเรื่องสุขภาพเข้ากับการมีรูปร่างผอมเพรียว และ นำเสนอเนื้อหาประกอบกับภาพผู้หญิงรูปร่างผอมเพรียว (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 11 การเชื่อมโยงระหว่างสุขภาพของผู้หญิงกับการมีรูปร่างผอมเพรียว

- ☛ วันแรกท้องเจ็บ บวม ท้องอืด อาหารก็ย่อยยาก หรือ อาหารไม่ย่อยเลย
เช่น มีไข้ ปวดศีรษะ หรือเวียนศีรษะ ปวดท้อง ท้องอืด ท้องเสีย ท้องผูก และอื่นๆ
จะช่วยให้สุขภาพดีขึ้นได้
- ☛ ตื่นง่ายตอนกลางคืน 2 ลิตร ช่วยลดอาการปวดหัวและอาการขาดน้ำได้
ร่างกายก็จะไม่ขาดน้ำไปมากเกินไป ก็อืดก็จะไม่ได้นอนหลับสบาย

อันดับที่ 3 เนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลรูปร่างในนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทย

ปัจจุบันวัยรุ่นหญิงจำนวนมากมักมีความเชื่อว่าจะได้อ่านนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทยรับประกันได้ว่าตนเองจะไม่เอาท์(out)แน่นอน เพราะจะได้ความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับแฟชั่นการแต่งกายที่กำลังอินเทรนด์ อาทิเช่น เสื้อสายเดี่ยว เหวลอย แขนกุด เกาะอก กระโปรงสั้น กางเกงขาสั้น กางเกงเอวต่ำ รวมไปถึงเสื้อผ้ารัดรูปเข้ารูปต่างๆ เสื้อผ้าแฟชั่นเหล่านี้เหมาะกับวัยรุ่นหญิงบางส่วนในสังคมที่มีรูปร่างผอมเพรียว แขน ขาเล็ก และ หน้าท้องแบนราบ มีวัยรุ่นหญิงจำนวนมากที่ไม่สามารถสวมใส่เสื้อผ้าแฟชั่นเหล่านี้ได้เนื่องจากรูปร่างอวบอ้วนหรืออ้วนจนเกิน

ไป หรือมีรูปร่างผอมแต่มีแขน ต้นขา และน่องใหญ่ ขึ้นชื่อนานิตยสารผู้หญิงแล้วก็ต้องเข้าใจผู้
หญิงเป็นธรรมดาสำหรับวัยรุ่นหญิงที่มีปัญหาเกี่ยวกับรูปร่างนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับ
ภาษาไทยก็คัดสรรวิธีการออกกำลังกายบริหารรูปร่างให้สวยงามได้สัดส่วนมานำเสนอแทบทุกฉบับ
(ภาพที่ 12)

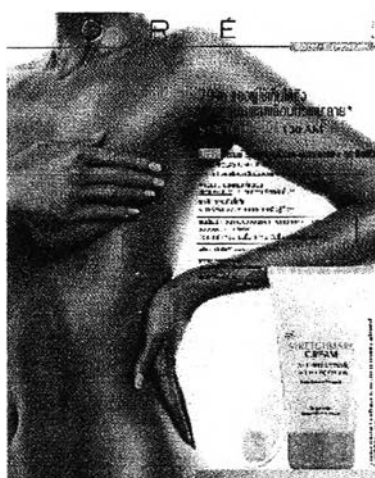
ภาพที่ 12 เทคนิคการออกกำลังกายเพื่อรูปร่างที่สวยงาม

อันดับที่ 4 เนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลตนเองผิวพรรณในนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับ ภาษาไทย

นิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทยเป็นแหล่งรวมเคล็ดลับความงามซึ่งจะขาดเรื่อง
ราวเกี่ยวกับการดูแลตนเองผิวพรรณไปไม่ได้ เพราะผู้หญิงแทบทุกคนต้องการมีผิวพรรณผุดผ่อง
และอยากมีใบหน้าอ่อนกว่าวัย เนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการบำรุงดูแลผิวพรรณในนิตยสารผู้หญิงมีทั้ง
คอลัมน์ประจำ และโฆษณาสินค้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บำรุงผิวที่มีพีรีเซนเตอร์รูปร่างผอม
เพียวสวมใส่เสื้อผ้าน้อยชิ้นอวดผิวกายและรูปร่างที่สวยงาม (ภาพที่ 13)

ภาพที่ 13 การเชื่อมโยงระหว่างผิวพรรณที่สวยงามกับการมีรูปร่างผอมเพียว

อันดับที่ 5 เนื้อหาเกี่ยวกับวงการบันเทิงตะวันตก ในนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทย

ปัจจุบันภาพยนตร์ฮอลลีวู้ดจำนวนมากบินลัดฟ้ามาให้ความบันเทิงในสังคมไทยโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นคนรุ่นใหม่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปานกลางถึงดีซึ่งนิตยสารผู้หญิงก็เป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายนั้น จึงไม่น่าแปลกใจที่นิตยสารผู้หญิงติดตามอ่านเรื่องราวข่าวคราวความเคลื่อนไหวของวงการบันเทิงที่อยู่อีกซีกโลกหนึ่งในนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทยที่ให้พื้นที่แก่ข่าวคราวและข่าวคราวของคนดังในวงการบันเทิงฮอลลีวู้ดมากกว่าสิบหน้าต่อฉบับโดยนำเสนอทั้งเนื้อหาบทภาพประกอบ ข่าวบันเทิงเหล่านั้นนอกจากจะมีเนื้อหาที่ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นเรื่องคนดังแล้วยังบางสิ่งที่ยังมักติดสอยห้อยตามมาด้วย คือ ภาพวัฒนธรรมการแต่งกายของเหล่าคนดังในฮอลลีวู้ดที่เน้นสัดส่วนให้เห็นรูปร่างอันผอมเพรียวดูสูงโปร่ง แขน ขา และ ลำตัวยาว อีกทั้งยังโชว์เนินอก (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 14 ภาพดารานักร้องนางแบบชาวตะวันตก ในนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทย

- พฤติกรรมการรับชมโทรทัศน์

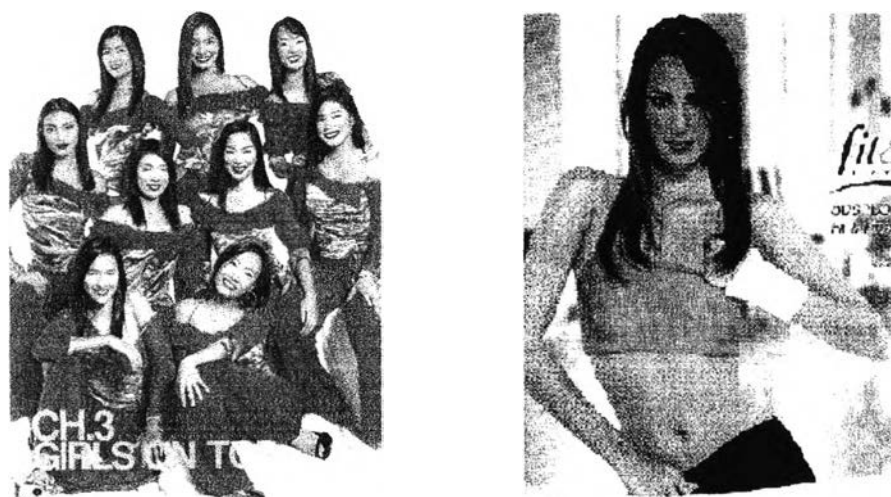
กรุงเทพมหานครในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม และการสื่อสารมวลชน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ทำให้นิสิตหญิงมีโอกาสเข้าถึงสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ได้มากขึ้น การดำเนินชีวิตในสังคมเมืองใหญ่ทำให้ในปัจจุบันการรับชมโทรทัศน์ไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในที่พักอาศัยเท่านั้นแต่สามารถรับชมโทรทัศน์ได้ในสถานที่ที่ต้องไปทำกิจกรรม เช่น ศูนย์การค้า ร้านอาหาร คอฟฟี่ช็อป ร้านเสริมสวย ร้านทำผม และ คลินิกทันตกรรม เป็นต้น จากการศึกษาพฤติกรรมการรับชมโทรทัศน์ของนิสิตหญิงภายใต้บริบททางสังคมดังกล่าว พบว่า นิสิตหญิงใช้เวลารับชมโทรทัศน์ 1-2 ชั่วโมงต่อวัน โดยมีสัดส่วนของนิสิตหญิงที่รับชมแต่สถานีโทรทัศน์แบบไม่เสียค่าสมาชิก (ช่อง 3,5,7,9 และไอทีวี) และนิสิตหญิงที่รับชมทั้งสถานีโทรทัศน์แบบไม่เสียค่าสมาชิกและสถานีโทรทัศน์แบบเสียค่าสมาชิก (ยูบีซี) อยู่ในจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนด้านเนื้อหาในรายการโทรทัศน์ที่นิสิตหญิงนิยมรับชมมีรายละเอียดดังนี้

สถานีโทรทัศน์แบบไม่เสียค่าสมาชิก (Free TV)

สถานีโทรทัศน์แบบไม่เสียค่าสมาชิกที่สามารถรับชมได้ในเขตกรุงเทพมหานคร คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9 และ ไอทีวี ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระหลากหลายจากผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ของไทย อาทิเช่น ข่าว สารคดี ละคร มิวสิควิดีโอ ภาพยนตร์ เกมโชว์ ทอล์กโชว์ วาไรตี้โชว์ และโฆษณาธุรกิจสินค้าบริการต่างๆ จากรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาหลากหลายพบว่ามีนิสิตหญิงส่วนมากนิยมรับชม ละครหรือภาพยนตร์มากที่สุด รองลงมาคือ มิวสิควิดีโอ เกมโชว์ ทอล์กโชว์ และวาไรตี้โชว์ ตามลำดับ

รายการโทรทัศน์ที่นิสิตหญิงนิยมรับชมประกอบไปด้วยดารานักร้องนางแบบชาวไทยและลูกครึ่งไทย-ตะวันตกรูปร่างผอมเพรียว ส่วนดารานักร้องนางแบบชาวตะวันตกปรากฏให้เห็นบ้างแต่ไม่บ่อยนัก สำหรับรูปร่างของผู้หญิงในรายการโทรทัศน์แบบไม่เสียค่าสมาชิกนั้นถ้าเป็นผู้หญิงไทยส่วนมากมักจะมีรูปร่างผอมเพรียวเล็กตัวกระทัดรัดแต่ก็มีบ้างบางคนที่รูปร่างผอมสูง ส่วนผู้หญิงที่เป็นลูกครึ่งไทย-ตะวันตกส่วนมากมักมีจุดเด่นที่รูปร่างผอมเพรียวสูงโปร่ง แขน ขา และลำตัวยาว แต่ก็ลูกครึ่งบางคนที่มีรูปร่างเล็กกระทัดรัด ส่วนผู้หญิงรูปร่างอ้วนนั้นปรากฏให้เห็นในแวดวงมายาของไทยค่อนข้างน้อยและส่วนมากจะมีภาพลักษณ์ที่ไม่ค่อยงดงามเท่าที่ควร (ภาพที่ 15)

ภาพที่ 15 คารานักร้องนางแบบไทยและลูกครึ่งไทย-ตะวันตกในสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

สถานีโทรทัศน์แบบเสียค่าสมาชิก (Pay TV)

สถานีโทรทัศน์ประเภทเสียค่าสมาชิกหรือเคเบิลทีวีที่รู้จักกันดีในชื่อ ยูบีซี (UBC) รายการโทรทัศน์ของยูบีซีส่วนใหญ่มาจากประเทศตะวันตก อาทิเช่น ภาพยนตร์ฮอลลีวูด ละครซิตคอม (ละครตลกที่นำเสนอเป็นตอน) เกมโชว์ ข่าวของวงการบันเทิงฮอลลีวูด และ มิวสิควิดีโอเพลงสากล สำหรับช่องโทรทัศน์ของยูบีซีที่นิสิตหญิงส่วนใหญ่นิยมรับชมมากที่สุด 3 อันดับ คือ Channel V ช่อง 48 HBO ช่อง 20 และ MTV ช่อง 49 สองในสามของช่องรายการโทรทัศน์ที่นิสิตนิยมรับชมมากที่สุดเป็นรายการเพลงที่นำเสนอมิวสิควิดีโอของนักร้องหลากหลายเชื้อชาติซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักร้องชาวตะวันตก ได้แก่ Channel V ช่อง 48 และ MTV ช่อง 49 นอกนั้นคือช่องโทรทัศน์ที่นำเสนอภาพยนตร์ฮอลลีวูด ได้แก่ HBO ช่อง 20 รายการเหล่านี้เต็มไปด้วยคารานักร้องนางแบบชาวตะวันตก รูปร่างสูงโปร่งผอมเพรียว แขน ขา ลำตัวยาว (ภาพที่ 16)

ภาพที่ 16 คารานักร้องนางแบบชาวตะวันตกในสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวี

ส่วนที่ 3 การตระหนักรู้บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงามในสื่อมวลชน

จากการศึกษา พบว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการสร้างการตระหนักรู้บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงามใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การตระหนักรู้ว่ารูปร่างที่สวยงามในสื่อมวลชนมีลักษณะอย่างไร และการตระหนักรู้ว่าการมีรูปร่างที่สวยงามมีข้อดีอย่างไร

ลักษณะแรก การตระหนักรู้ว่ารูปร่างที่สวยงามในสื่อมวลชนมีลักษณะอย่างไร

นิสิตหญิงมีการตระหนักรู้ว่ารูปร่างที่สวยงามในสื่อมวลชนมีอยู่ด้วยกัน 3 ลักษณะ ได้แก่

- 1) รูปร่างผอมเพรียว
- 2) รูปร่างกระชับมีกล้ามเนื้อเล็กน้อย
- 3) รูปร่างสูง ผอมเพรียว แขน ขา และลำตัวยาว
- 4) รูปร่างที่จะทำให้ดูมีความเป็นผู้หญิงมากขึ้นจะต้องมีหน้าอกใหญ่

ลักษณะที่สอง การตระหนักรู้ว่าการมีรูปร่างที่สวยงามมีข้อดีอย่างไร

นิสิตหญิงมีการตระหนักรู้ถึงข้อดีของการมีรูปร่างที่สวยงามตามบรรทัดฐานในสื่อมวลชน

จำนวน 4 ข้อด้วยกัน ได้แก่

- 1) สวมใส่เสื้อผ้าแบบใดก็ดูดี
- 2) การมีรูปร่างผอมเพรียวจะได้รับการชื่นชมจากบุคคลรอบข้างมากกว่าผู้หญิงอ้วน
- 3) คุมีสุขภาพดี
- 4) มีบุคลิกภาพดี

ส่วนที่ 4 กระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชน

จากการศึกษา พบว่า นิสิตหญิงมีการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชนมาเป็นภาพลักษณ์รูปร่างในอุดมคติของตนเอง จากการที่นิสิตหญิงมีความปรารถนาที่จะมีรูปร่างเหมือนดารานักร้อง นางแบบในสื่อมวลชนที่นิสิตหญิงเปิดรับ ดังนี้

- 1) นิสิตหญิงปรารถนาที่จะมีรูปร่างผอมเพรียวเหมือนดารานักร้อง นางแบบชาวไทย ลูกครึ่งไทย-ตะวันตก และชาวตะวันตกในสื่อมวลชน
- 2) นิสิตหญิงปรารถนาที่จะมีรูปร่างผอมเพรียวดูสูงโปร่งเหมือนดารานักร้อง นางแบบลูกครึ่งไทย-ตะวันตก และ ชาวตะวันตก
- 3) นิสิตหญิงปรารถนาที่จะมีรูปร่างกระชับมีกล้ามเนื้อเล็กน้อยเหมือนดารานักร้อง นางแบบชาวไทย ลูกครึ่งไทย-ตะวันตก และชาวตะวันตกในสื่อมวลชน

ส่วนที่ 5 ดัชนีมวลกายและภาวะโภชนาการกับความไม่พึงพอใจรูปร่าง

นิสิตหญิงมีดัชนีมวลกายและภาวะโภชนาการแตกต่างกันไปโดยมีนิสิตหญิงที่มีภาวะโภชนาการปกติมากที่สุด รองลงมาคือ นิสิตหญิงที่มีน้ำหนักน้อยเกินไป นิสิตหญิงที่มีน้ำหนักเกิน มาตรฐานที่อาจเสี่ยงต่อการเป็นโรคอ้วน นิสิตหญิงที่เป็นโรคอ้วนระดับที่ 1 และ นิสิตหญิงที่เป็นโรคอ้วนระดับที่ 2 ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่า นิสิตหญิงเหล่านี้มีความไม่พึงพอใจรูปร่าง อันได้แก่ น้ำหนักร่างกาย ส่วนสูง ต้นแขน หน้าอก เอว หน้าท้อง สะโพก บั้นท้าย ต้นขา และ น่อง ในกรณีของนิสิตหญิงที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐานที่อาจเสี่ยงต่อการเป็นโรคอ้วน นิสิตหญิงที่เป็นโรคอ้วนระดับที่ 1 และ นิสิตหญิงที่เป็นโรคอ้วนระดับที่ 2 การเกิดความไม่พึงพอใจรูปร่างตนเองอาจเป็นเรื่องธรรมดาเนื่องจากมีเป็นกลุ่มปัญหาด้านภาวะโภชนาการ แต่ในกรณีของนิสิตหญิงที่มีภาวะโภชนาการปกติ และ นิสิตหญิงที่มีน้ำหนักน้อยเกินไปซึ่งรวมกันแล้วมีจำนวนมากกว่ากลุ่ม นิสิตหญิงที่มีปัญหาด้านภาวะโภชนาการมีความรู้สึกไม่พึงพอใจรูปร่าง จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการทำให้นิสิตหญิงเกิดความไม่พึงพอใจรูปร่าง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ตั้งสมมติฐานว่าเกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชน

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาถึงกระบวนการของสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ร่างกายของนิสิตหญิง โดยทำการศึกษาความสัมพันธ์ทั้งหมด 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่แรก การตระหนักรู้บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงาม (awareness of the mass media norm for the beautiful body) ขั้นที่สอง กระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติ (internalization of mass media ideal body image) ขั้นสุดท้าย ความไม่พึงพอใจรูปร่าง (body dissatisfaction) การทดสอบสมมติฐานมีขึ้นเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนต่างๆจากสมมติฐานการวิจัย 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 การตระหนักรู้บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงามจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับกระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การตระหนักรู้บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงามในสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับกระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชน ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่วางเอาไว้ แสดงให้เห็นว่า การเปิดรับสื่อมวลชนตะวันตกมีอิทธิพลทำให้นิสิตหญิงยอมรับ (internalize) บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงามจากสื่อมวลชนตะวันตกมาเป็นรูปร่างในอุดมคติของตนเอง (ideal body)

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมถึงรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงาม กับ กระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชน พบว่า สำหรับนิสิตหญิง "ภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติแบบผอมเพรียว" (thin ideal body image) ถือเป็นลักษณะพื้นฐานของรูปร่างที่สวยงามในสื่อมวลชน ซึ่งปัจจุบันได้แตกแขนงออกเป็นลักษณะต่างๆ ได้แก่ ภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติที่ผอมเพรียวแบบตะวันตก (thin Western ideal body image) ภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติที่ผอมเพรียวแบบนักกีฬา (thin athlete ideal body image) และ ภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติแบบผอมเพรียวมีหน้าอก (thin chest ideal body image) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติแบบผอมเพรียว และ การถูกกดทับของผู้หญิงรูปร่างอ้วน (thin ideal body image) ความผอมเพรียวเป็นรูปร่างที่สื่อมวลชนให้คุณค่าว่าสวยงาม และ ได้รับการผลิตซ้ำเป็นระยะเวลายาวนานกว่าสิบปีจนตกผลึกกลายเป็นมาตรฐานรูปร่างที่สวยงามของผู้นหญิง ทั้งสื่อมวลชนไทยและตะวันตกที่นิสิตหญิงเปิดรับได้ถ่ายทอดคุณค่าของการมีรูปร่างผอม

เพ็ญแต่กลับลดทอนคุณค่าของการมีรูปร่างอ้วน นิสิตหญิงปรารถนาที่จะมีรูปร่างผอมเพรียว เหมือนดารานักร้องนางแบบเพราะสื่อมวลชนทำให้นิสิตหญิงตระหนักรู้ว่า ผู้หญิงรูปร่างผอมเพรียวสวมใส่เสื้อผ้าแบบใดก็ดูสวยงาม มีบุคลิกภาพดี เป็นที่ชื่นชมของสังคมรอบข้างมากกว่าผู้หญิงรูปร่างอ้วน

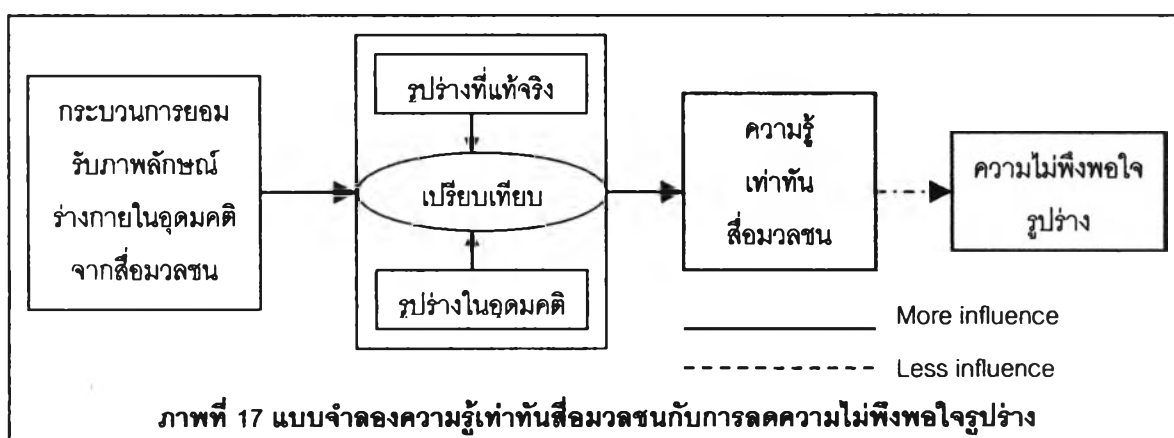
2. ภาพลักษณ์ร่างกายผอมเพรียวแบบตะวันตก (thin Western ideal body image) นิสิตหญิงมีการเปิดรับสื่อมวลชนไทยและตะวันตก ในปัจจุบันสื่อมวลชนไทยเต็มไปด้วยดารานักร้องนางแบบลูกครึ่งไทย-ตะวันตกรูปร่างสูงโปร่งผอมเพรียว เช่น ชบา และ ลำตัดยาว ประกอบกับการที่ นิสิตหญิงนิยมเปิดรับสื่อมวลชนจากตะวันตก ได้แก่ นิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทย ภาพยนตร์ฮอลลีวูด มิวสิควิดีโอเพลงสากล ส่งผลให้รูปร่างผอมเพรียวแบบผู้หญิงตะวันตกที่มีลักษณะเด่นที่ส่วนสูงกลายเป็นภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติที่นิสิตหญิงพึงปรารถนา

3. ภาพลักษณ์ร่างกายผอมเพรียวแบบนักกีฬา (thin athlete ideal body image) ปัจจุบันผู้หญิงรูปร่างกระชับมีกล้ามเนื้อเล็กน้อยปรากฏให้เห็นเป็นประจำในสื่อมวลชนที่นิสิตหญิงเปิดรับ นอกจากนั้นคำว่า "ฟิต" "เฟิร์ม" และ "กระชับ" เป็นคำที่พบเห็นอยู่เป็นประจำโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโฆษณากระชับสัดส่วน สถานบริการออกกำลังกาย(ฟิตเนส) และ คอลัมน์วิธีการบริหารกระชับสัดส่วนในนิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทย กระแสเฟิร์มมิ่งที่ไหลเวียนอยู่ในสื่อมวลชนที่นิสิตหญิงเปิดรับส่งผลให้รูปร่างผอมเพรียวกระชับมีกล้ามเนื้อเล็กน้อยเป็นรูปร่างในอุดมคติที่นิสิตหญิงปรารถนา แต่อีกด้านหนึ่งนิสิตหญิงคิดว่าภาพลักษณ์ร่างกายผอมเพรียวแบบนักกีฬาเป็นสิ่งที่สวนทางกับการประสบความสำเร็จในชีวิตด้านต่างๆ อาจเป็นเพราะการมีรูปร่างผอมเพรียวแบบนักกีฬาต้องให้เวลากับการออกกำลังกายซึ่งต้องอาศัยเวลาเป็นอย่างมาก

4. ภาพลักษณ์ร่างกายผอมเพรียวแบบมีหน้าอก (thin chest ideal body image) ปัจจุบันสื่อมวลชนทั้งไทยและตะวันตกที่นิสิตหญิงเปิดรับนำเสนอภาพดารานักร้องนางแบบรูปร่างผอมเพรียวในชุดเสื้อผ้าแฟชั่นโชว์เน้นอกกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนตะวันตกที่แพร่กระจายวัฒนธรรมการแต่งกายแบบโชว์เรือนร่างนูนน้อยห่มน้อยอวดร่องอกของดาราฮอลลีวูดและนักร้องหญิงชาวตะวันตกที่มีชื่อเสียงระดับโลก ส่งผลให้รูปร่างผอมเพรียวแบบมีหน้าอกกลายเป็นรูปร่างในอุดมคติของนิสิตหญิง

สมมติฐานที่ 2 กระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความไม่พึงพอใจรูปร่าง

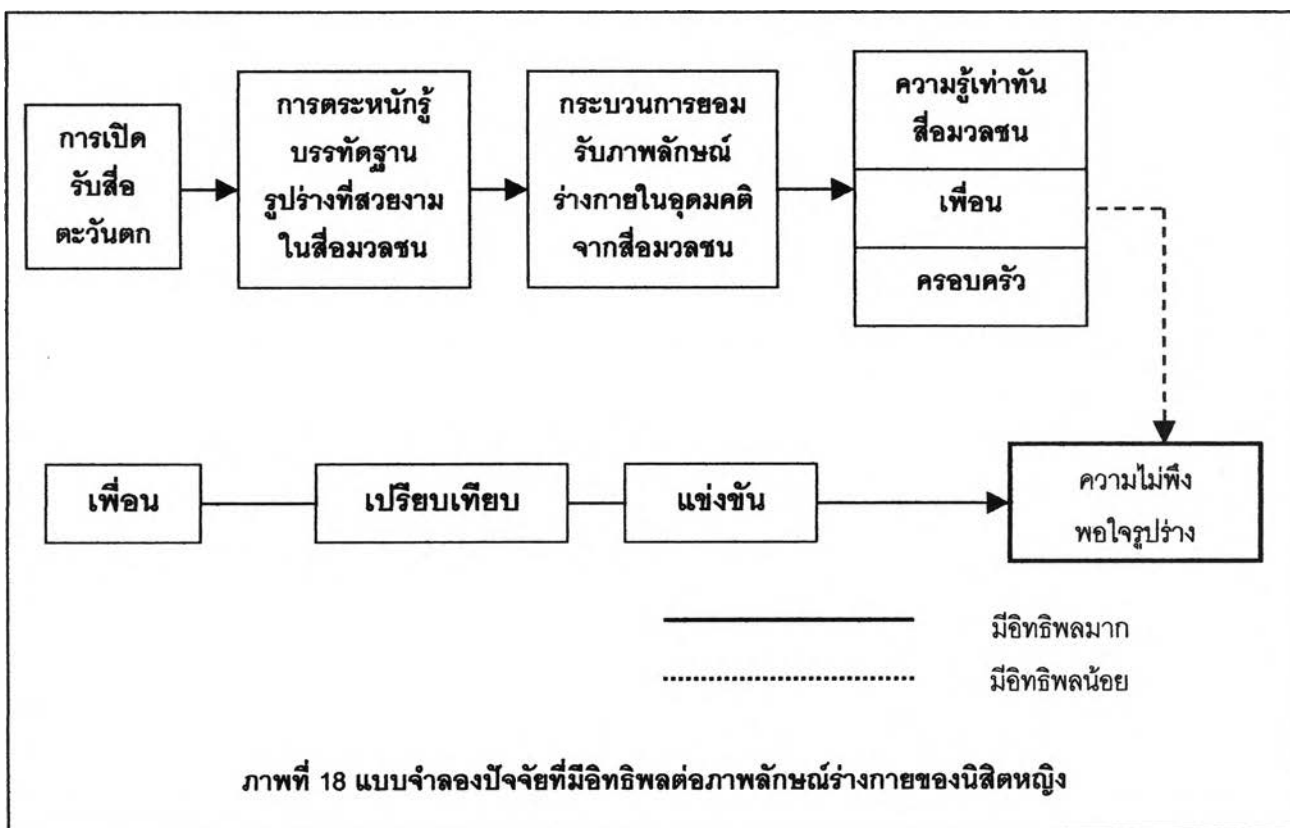
จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชนไม่มีความสัมพันธ์กับความไม่พึงพอใจรูปร่าง ผลการศึกษาดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางเอาไว้ แสดงให้เห็นว่า ภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติ(ideal body image)ที่นิสิตหญิงได้จากการเปิดรับสื่อมวลชนตะวันตกไม่มีอิทธิพลต่อการเกิดความไม่พึงพอใจรูปร่าง ที่เป็นเช่นนั้นผู้วิจัยสันนิษฐานว่านิสิตหญิงอาจมี “ความรู้เท่าทันสื่อมวลชน” (mass media literacy) หรือทักษะการคิดแบบวิพากษ์และวินิจฉัยเนื้อหาของสื่อมวลชนอย่างอิสระ โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

ความไม่พึงพอใจรูปร่างเกิดจากการเปรียบเทียบระหว่างรูปร่างแท้จริง(actual body) กับรูปร่างในอุดมคติ(ideal body) ถ้าการเปรียบเทียบทำให้ทราบว่ารูปร่างของตนไม่สวยงามเหมือนรูปร่างในอุดมคติเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจรูปร่าง ปัจจุบันเริ่มมีการศึกษาที่พบว่าความรู้เท่าทันสื่อมวลชนอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่เข้ามามีบทบาทในการบรรเทาหรือความรู้สึกไม่พึงพอใจรูปร่างที่เกิดจากการเปิดรับสื่อมวลชน (Posavac, Posavac, and Wegel,2001 ; Levine and Piran,2004 ; Yamamiya et.al.,inpress; Bennett, 2003) โดยการวินิจฉัยเนื้อหาของสื่อมวลชนใน “เงื่อนไขของความสวยงามที่จอมปลอม” (artificial beauty condition) ซึ่งก็คือ การพิจารณาตามความเป็นจริงว่ามาตรฐานรูปร่างผู้หญิงที่ผอมเพรียวสวยงามในสื่อมวลชนมักจะดูสมบุรณ์แบบเกินจริง ที่เป็นเช่นนั้นก็เนื่องจากภาพผู้หญิงเหล่านั้นได้รับการตัดต่อ แต่งภาพด้วยคอมพิวเตอร์กราฟฟิก และ “เงื่อนไขของความเป็นจริงทางพันธุกรรม” (genetic realities condition) ในความเป็นจริงพันธุกรรมเป็นตัวกำหนดลักษณะรูปร่างผู้หญิง มีจำนวนมากในสังคมที่มีน้ำหนักมากกว่าผู้หญิงในสื่อมวลชนเนื่องจากธรรมชาติของพันธุกรรม (Posavac, Posavac, and Wegel,2001)

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ : กระบวนการที่สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ร่างกายสตรี

การศึกษาเรื่อง กระบวนการของสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ร่างกายสตรี ศึกษากรณี นิสิตหญิงระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้เทคนิคการศึกษาเชิงปริมาณเป็นหลัก และ เพิ่มความสมบูรณ์ด้วยเทคนิคการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อขยายความเข้าใจถึงผลการศึกษาที่ได้รับจากวิธีการศึกษาในเชิงปริมาณ โดยบรรยายเป็นแผนภาพได้ดังนี้

จากการศึกษานิสิตหญิงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 11 แต่ละคนมีขนาดรูปร่างแตกต่างกันตามดัชนีมวลกาย (BMI : Body Mass Index) พบว่า นิสิตหญิงเหล่านี้มีพฤติกรรมกาเลือกเปิดรับสื่อมวลชนที่คล้ายคลึงกันโดยนิยมเปิดรับสื่อมวลชนตะวันตก (Western media) อันได้แก่ นิตยสารผู้หญิงต่างประเทศฉบับภาษาไทย ภาพยนตร์ตะวันตก มิวสิควิดีโอเพลงสากล ศัลยกรรมความงาม และ แฟชั่นโชว์ตะวันตก ส่วนสื่อมวลชนไทยจะได้รับความนิยมน้อยกว่าได้แก่ละคร ภาพยนตร์ไทย และ มิวสิควิดีโอเพลงไทย นิสิตหญิงตระหนักรู้ดีว่า(awareness)บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงามในสื่อมวลชนตะวันตกและไทย คือ รูปร่างผอมเพรียว (thin body) และนิสิตบางส่วนก็ยอมรับ(internalize)รูปร่างผอมเพรียวของผู้หญิงในสื่อมวลชนเป็นรูปร่างในอุดมคติ (ideal body) โดยจำแนกออกเป็นลักษณะต่างๆดังนี้

ภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติ	ไทย	ลูกครึ่งไทย-ตะวันตก	ตะวันตก
ผอมเพรียว กระทัดรัด	ปู ไปรยา	พอลล่า เทย์เลอร์	
สูง ผอมเพรียว แขน ขา ลำตัวยาว	เมธินี กิ่งโพยม	แคทลียา อิงลิช โอเด็ต	แอนเจลิน่า โจลี่ เจนนิเฟอร์ การ์เนอร์ เจนนิเฟอร์ โลเปซ

จากตารางจะเห็นได้ว่าภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติของนิสิตหญิงมีลักษณะสูงผอมเพรียว แขน ขา ลำตัวยาว มีอก เหว และสะโพก ซึ่งเป็นลักษณะความงามของรูปร่างแบบตะวันตกที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นผลมาจากการเปิดรับสื่อมวลชนตะวันตก มีการศึกษาอิทธิพลของสื่อมวลชนตะวันตกที่มีต่อผู้หญิงในสังคมอื่นๆ(non-Western) เช่น ประเทศยูเครน (Bilukha and Utermohlen,2002) และการศึกษาผู้หญิงเชื้อชาติอื่นๆ เช่น ผู้หญิงชาวจีน (Wardle et.al.,1993) ซึ่งให้เห็นว่า การเปิดรับสื่อมวลชนตะวันตกได้ถ่ายทอดภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติผอมเพรียวแบบตะวันตก (Western thin ideal body image) ที่มีอิทธิพลทำให้ผู้หญิงในสังคมที่ไม่ใช่ตะวันตกเกิดความไม่พึงพอใจรูปร่าง ในทางตรงข้าม การศึกษาชิ้นนี้แสดงให้เห็นว่ากระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติผอมเพรียวแบบตะวันตกไม่ได้เป็นสาเหตุหลักของการเกิดความไม่พึงพอใจรูปร่างเสมอไป ที่เป็นเช่นนั้นพบว่ามีสาเหตุมาจากการที่นิสิตหญิงมี "ความรู้เท่าทันสื่อมวลชน" (media literacy) (Posavac, Posavac, and Wegel,2001 ; Levine and Piran,2004 ; Yamamiya et.al.,inpress; Bennett, 2003) นอกเหนือจากนั้นก็คือการได้รับกำลังใจจากเพื่อนและครอบครัว(peer and family)

ความรู้เท่าทันสื่อมวลชน คือ ทักษะการคิดแบบวิพากษ์และวินิจฉัยเนื้อหาของสื่อมวลชนอย่างอิสระ (Silverblatt and Eliceiri, 1997 อ้างใน สุภาณี แก้วมณี,2547:34) โดยใช้วิจารณ์ญาณที่ตั้งอยู่บนเงื่อนไขแห่งความเป็นสองประการ ได้แก่ (Posavac, Posavac, and Weigel, 2001)

ประการแรก "เงื่อนไขของความสวยงามที่จอมปลอม" (artificial beauty condition) ซึ่งก็คือ การพิจารณาตามความเป็นจริงว่ามาตรฐานรูปร่างผู้หญิงที่ผอมเพรียวสวยงามในสื่อมวลชนมักจะดูสมบูรณ์แบบเกินจริง ที่เป็นเช่นนั้นก็เนื่องจากภาพผู้หญิงเหล่านั้นได้รับการตัดต่อ แต่งภาพด้วยคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

“เคยได้ยินมาเหมือนกันว่าใช้คอมพิวเตอร์ ส่วนใหญ่จะใช้ในสื่อสิ่งพิมพ์ คลับคล้ายคลับ คลาว์เคยเห็นรูปหนึ่ง รู้สึกจะเป็น บริษัท มั่ง เอช บริษัท ที่ใส่เสื้อเอวลอย เห็นที่ไหน จำไม่ได้ แต่รู้เลยว่ารูปนี้ยึดแน่นอน เพราะผมแล้วก็เอวดูยาวผิดปกติ จริงแล้วหล่อนอ้วน เตี้ยจะตาย ไม่ชอบเลย อิมแล้วที่จำข่าวตอนนั้นไปมัยที่คาราคนึงเป็นเด็กจุฬานี้แหละจำ ชื่อไม่ได้ (พยายามนึก) มันช่างมันละกัน ที่ห้องนิเทศสารอิมเมจหรือโง่แหละที่จำไม่ค่อย ได้ ว่าใช้คอมพิวเตอร์ตกแต่งภาพของเค้าให้มีหน้าอกใหญ่ขึ้น” (ฝ่าย : 122-123)

ประการที่สอง “เงื่อนไขของความเป็นจริงทางพันธุกรรม” (genetic realities condition) ในความเป็นจริงพันธุกรรมเป็นตัวกำหนดลักษณะรูปร่างผู้หญิง มีผู้หญิงจำนวนมากในสังคมที่มีน้ำหนักมากกว่าผู้หญิงในสื่อมวลชนเนื่องจากธรรมชาติของพันธุกรรม การศึกษาครั้งนี้ พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนตะวันตกส่งผลให้นิสิตหญิงบางส่วนมีภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติผอมเพรียว แบบตะวันตกที่มีลักษณะเด่นด้านความสูง แขน ขา และ ลำตัวยาว แต่การมีภาพลักษณ์ร่างกาย แบบตะวันตกไม่ได้เป็นสาเหตุหลักทำให้เกิดความไม่พึงพอใจรูปร่าง เนื่องจากนิสิตหญิงมีการวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการที่จะมีรูปร่างแบบตะวันตก โดยคำนึงถึงปัจจัยทางด้านลักษณะ เฉพาะทางด้านเชื้อชาติที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ภายนอกที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ หรือ เปลี่ยนแปลงได้ยาก

“ไม่ได้อยากผอมนะพี่ เพราะผมอยู่แล้ว แต่อยากมีรูปร่างดีมากกว่าสูงขึ้นอีกซัก 5 เซน (เซนติเมตร) เอาแบบ ลาร่า ครอบท์ ใน Tomb Raider สูงชูลูด ดูปราดเปรียวแข็งแรง แล้วก็มิกล้ามนิดๆ แต่ก็ยังมีความเป็นหญิงตรงที่อกสวย ชอบหนะชอบแบบนั้น อยากได้ หุ่นแบบนั้น ... ไม่ชอบหุ่นตัวเองตอนนี้แต่ไม่รู้จะทำไงให้เป็นเหมือนเค้า (ลาร่า ครอบท์) ดูดีที่ เตี้ยก็เตี้ย ตัวก็ดำ หน้าอกก็แบน (หัวเราะ) แต่ก็ไม่คิดมากนะเพราะจะทำยังไงก็คง เป็นเหมือนเค้าไม่ได้ ก็พ่อแม่หนูเป็นคนไทยนี่พี่ (ยิ้ม) เชื่อว่าแล้วก็จะยากเกิดเป็นลูกครึ่งจะ ได้สูงๆ ... บางครั้งหนูยังคิดหาแฟนเป็นฝรั่งเลยนะพี่ ลูกออกมาจะได้สูงสู้คนอื่นได้หน่อยดี มัยพี่ แต่ตอนนี้ที่มีอยู่ก็ (สายหัว) พุดถึงลูกครึ่งโคก็ชอบนะพี่ ชอบทั้งหุ่นและหน้าตาแบบ ซอนย่า กับ แคท (แคทลียา อิงลิช) ดูกระชับเฟิร์มดี ” (โต : 121)

นอกจากการรู้เท่าทันสื่อมวลชนแล้วกำลังใจจากเพื่อนและครอบครัวก็เป็นปัจจัยสนับสนุน ที่ช่วยบรรเทาหรือป้องกันการเกิดความไม่พึงพอใจรูปร่างได้

“ ครอบครัวพ่อแม่ก็ไม่ค่อยได้พูดคุยอะไรอยู่แล้วว่าเราจะกินมากกินน้อยอ้วนไม่อ้วนก็ไม่เคยว่าอะไร ส่วนเพื่อนๆนั้น ก็จะทำให้กำลังใจว่าดีอยู่แล้ว ส่วนสื่อมวลชนก็ไม่สนใจอยู่แล้ว แต่จะรู้ด้วยตัวเองอ้วนขึ้นตอนที่ใส่เสื้อผ้ากางเกงแล้วดูมันแน่นๆพิตๆ” (แจ่ม : 112)

เมื่อมีการศึกษาต่อไปผู้วิจัยพบว่าความไม่พึงพอใจรูปร่างของนิสิตหญิงเกิดจากเพื่อน (peer) ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตหญิงกับเพื่อนในเรื่องภาพลักษณ์ร่างกายเป็นความสัมพันธ์แบบเปรียบเทียบ และ แข่งขัน (compare and compete) นิสิตหญิงไม่ได้ต้องการจะมีรูปร่างเหมือนดารานางแบบในอุดมคติ นิสิตหญิงไม่ได้ต้องการที่จะยอมเพื่อดึงดูดให้เพศตรงข้ามสนใจ นิสิตหญิงเพียงแต่ต้องการที่จะยอมมากกว่าเพื่อน แม้ว่าเพื่อนคนนั้นจะไม่ได้มีรูปร่างเหมือนดารานางแบบ แต่การมีรูปร่างยอมมากกว่าเพื่อนทำให้นิสิตหญิงเกิดความภาคภูมิใจ

“ ชอบโอเค็ดเพราะยอมดีแต่คงหนุงทำไม่ได้ถึงขั้นนั้นเพราะเตี้ยล่ำ เอาแค่ยอมจนไม่โดนเพื่อนๆรุมกัดก็พอ นี่ก็กำลังลดอยู่ ตอนลดนี้จะดูแค่ 39 พวก TV Champion ยุทธการกะทะเหล็ก จะไม่ดูเลย สื่อมวลชนมีอิทธิพลกับการที่เราอยากยอมบ้าง แต่เพื่อนจะมีอิทธิพลมากกว่าเพราะเพื่อนในกลุ่มจะยอมเปรียบวกกันทุกคน ” (โอเค็ด : 115)

ตอนที่ 3 สรุปผลการศึกษานำกรอบแนวคิดกระบวนการที่สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์ร่างกายของนักวิชาการตะวันตกมาทดสอบกับสังคมไทย

การศึกษาเรื่อง “กระบวนการที่สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์ร่างกายสตรี : ศึกษากรณีนิสิตหญิงระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในครั้งนี้เป็นกรนำมาเอากรอบแนวคิดที่ผ่านการศึกษาผู้หญิงชาวตะวันตกในสังคมตะวันตกมาทดสอบกับสังคมไทย จากการศึกษ พบว่า การศึกษาในสังคมไทยให้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาผู้หญิงชาวตะวันตกในสังคมตะวันตก ดังนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงามในสื่อมวลชนกับกระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้บรรทัดฐานรูปร่างที่สวยงามในสื่อมวลชนกับกระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชนในสังคมไทยและสังคมตะวันตกให้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการสร้างและแพร่กระจายภาพลักษณ์ร่างกายในอุดมคติไปสู่สังคมไทยและสังคมตะวันตก

2) ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชนกับความไม่พึงพอใจรูปร่าง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชนกับความไม่พึงพอใจรูปร่างในสังคมไทยและสังคมตะวันตกให้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ การที่กระบวนการยอมรับภาพลักษณ์ทางร่างกายในอุดมคติจากสื่อมวลชนไม่มีอิทธิพลต่อการเกิดความไม่พึงพอใจรูปร่างเกิดขึ้นเนื่องจากการมีความรู้เท่าทันสื่อมวลชน (mass media literacy) ได้แก่ เงื่อนไขของความสวยงามที่จอมปลอม (artificial beauty condition) และเงื่อนไขของความเป็นจริงทางพันธุกรรม (genetic realities condition) เข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญในการลดหรือป้องกันการเกิดความไม่พึงพอใจรูปร่าง